

MOLTKE

Knud J.V. Jespersen, Carsten Porskrog Rasmussen, Hanne Raabymagle & Poul Holstein (red.): *Moltke – Rigets mægtigste mand*, Gads Forlag 2010

Det er faktisk mærkeligt, at denne bog ikke er udkommet før. Adam Gottlop Moltke (1710-1792) var i Frederik V's regeringstid landets mægtigste mand og satte et gigantisk fingeraftryk på Danmarks og Europas historie. Alligevel er der aldrig skrevet en hel kvalificeret og perspektiverende biografi om denne væsentlige mand. Nu i anledning af 300-året for hans fødsel er der blevet postet en masse penge i en smuk, gennemillustreret og meget dyr bog om ham. Alligevel må man konstatere, at vi stadig efter denne udgivelse mangler en biografi om A.G. Moltke.

Bogen består af en række indlæg fra velrenommerede forskere. Knud J.V. Jespersen beskriver Moltke i den politiske verden. Carsten Porskrog Rasmussen beskriver Moltke som godsejer. Hanne Raabymagle fortæller om Moltke som mæcen og Poul Holstein giver en prisværdig kort gennemgang af slægten Moltke. Så langt så godt.

Bogen er letlæst og uhyre velskrevet og er igennem alle afsnittene præget af, at alle forfatterne er kapaciteter inden for deres felt. Søger man en letlæst opsummering af Moltkes liv og gerning, er dette et godt sted at starte.

Knud J.V. Jespersens indlæg er det længste og giver en glimrende indføring i især forholdet mellem Frederik V og Moltke. Dette forhold, der er gensidigt gavnligt fordi Moltkes magt bygger på den enevældige velvilje og kongens mulighed for at eksisterer på trods af egne problemer og svagheder bygger på Moltkes evne til at glatte ud og skabe kompromisser, bliver beskrevet i detaljer.

Carsten Porskrog Rasmussens indlæg fremlægger en fremragende redegørelse dels for en godsejers liv og problemer i 1700-tallet gennem eksemplet Moltke. Dette er spændende og relevant og især Porskrogs forsøg på at få Moltkes udgifter og indtægter til at passe sammen giver et fremragende indtryk af de problemer, som Moltke har siddet og kæmpet med.

Hanne Raabymagle giver en udførlig beskrivelse af Moltkes virksomhed både som kunstmæcen, som bygherre og som embedsmand i blandt andet i forbindelse med kunstakademiet.

I forordet til bogen beretter forfatterne om, hvordan familien Moltke har fået ideen til bogen og har hjulpet med finansieringen. Derudover hævdes det har familien ikke påvirket tilblivelsen af bogen. Dette er rimeligvis rigtigt på et formelt niveau, men ser man det som helhed, er det alligevel tydeligt at bogen er blevet til et helteepos over Moltke. Enkelte eksempler skal gives herpå.

Når Jespersen tolker Moltkes langsomme karrierehop, som et udslag af at han i modsætning til resten af statsadministrationen må bygge sin karriere på kva-

lifikationer frem for forbindelser (s. 23) er det en meget venlig tolkning. Når den svenske gesandt Flemmings rosende karakteristik af Moltke tages for pålydende (41) samtidig med, at samme gesandts rosende beskrivelse af kongen beskrives som overdrevent rosende (43) er det ikke helt stilsikkert. I Porskrogs ret spændende beskrivelse af Moltkes økonomi beskriver han, hvordan et hul i budgetterne må være blevet dækket af tilskud fra kongen (163f). Der kunne vel også være tale om, at de bestikkelser som Moltke har modtaget har været større end hidtil antaget. I hele Raabymagles beskrivelse af Moltkes aktivitet som mæcen diskuteres der ikke en eneste gang, hvorfor han bruger så mange penge på den type aktiviteter, selvom Porskrog overbevisende dokumenterer, at han har pengeproblemer. Et begreb som *conspicuous consumption* er påfaldende fraværende.

Helhedsindtrykket af Moltke er af en fredselskende konservativ embedsmand, der af kærlighed til Gud og kongen fører Danmark gennem klippefyldt farvand. Enhver uregelmæssighed især på det økonomiske område henføres til, at Moltke bare ville gøre det godt for sine børn, som jo skulle have noget at arve. På den måde ligger bogen i slipstrømmen på Edvard Holms konservative billede af 1700-tallet. Dermed bliver bogen uden nye vinkler på såvel Moltke som 1700-tallet og dermed fuldstændig ufarlig.

Meget nyt er der ikke i bogen. Den er imidlertid velskrevet, gennemarbejdet og vil stå sig smukt på herregårdsbiblioteket på Bregentved.

ASSER AMDISEN
CAND.MAG.
DEN FRIE HØJSKOLE